

2024
Őszi kiadás
37.szám

© 2024

Kedves Szülők és Gyerekek!

Szeretettel köszöntök minden kedves Gyermeket és Szülőt, köztük az óvodánkba újonnan érkező Gyerekeket és Szüleiket.

Megkezdjük a 2024/25-ös nevelési évet. Bízom benne, hogy ez mindenki számára örömteli, izgalmas élményekkel, programokkal teli év lesz, tele jobbnál jobb közös programokkal.

Tervezzük, hogy a középső és nagycsoportos gyerekeknek kirándulást szervezünk óvodánként különböző helyszíneken.

Az Erzsébet-ligeti Színházba Manó bérleteket váltottunk, amivel gyermekelőadásokra készülünk az iskolába készülő gyermekekkel, elősegítve esztétikai, művészeti nevelésüket.

Rendezvényeinkről az oviújság hasábjain bővebb információ található. A programokat a 16. kerületi Önkormányzat finanszírozza.

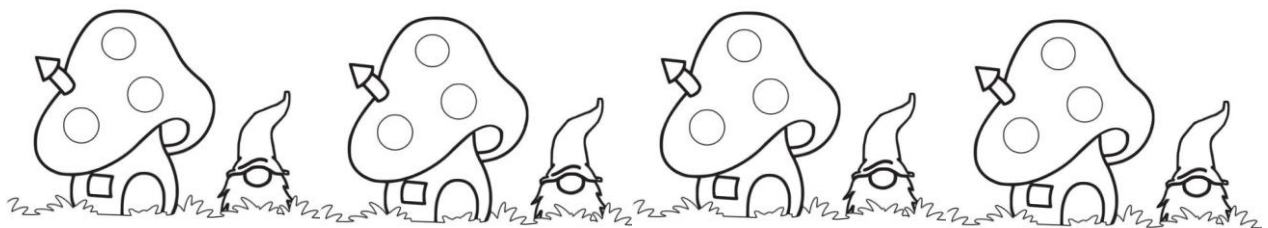
Óvodánk jellemzőit és a közeljövőben megújuló dokumentumait honlapunkon <https://napsugar.bp16.hu/> olvashatják.

Köszönjük felajánlásait a Játékos Világ alapítvány számlájára, és kérem, ha tehetik, továbbra is támogassák adójuk 1%-val azt.

Bízom benne, hogy hatékony együttműködésünkkel folyamatosan erősítjük a család - óvoda partneri kapcsolatát.

Köszönöm a nevelőtestületünk felé megnyilvánuló bizalmukat. Változatlanul a legjobb tudásunkkal, magas színvonalú pedagógiai munkánkkal igyekszünk megszolgálni, hogy gyermeküket, a legféltebb kincsüket ránk bizzák.

Skrek Dóra
óvodavezető

Térítésmentes, ingyenes foglalkozásaink:

Hittan: Heti egy alkalommal

A foglalkozást vezeti: Szőke Györgyi

(A foglalkozásra jelentkezi egy szülői nyilatkozattal lehet)

Logopédia: Heti két alkalommal

Hétfő és szerda délelőtt

Logopédus: Csécsei Edit

Lábtorna: Havi egy alkalommal

A foglalkozást vezetik: csoportos óvodapedagógusok

Úszás (csak az **iskolába menő** nagycsoportosok részére): Keddenként 10-től 10:45

(a busz 9:30-ra érkezik a gyerekekért, így kérjük legkésőbb fél 9-re érkezzenek meg.)

Korcsolya: (csak azon **iskolába menő** nagycsoportosok részére, akik nem az úszást választják): a korcsolya oktatás januártól kezdődik, és 10 alkalom lesz, egyelőre további információink nincsenek az oktatásról.

Programsoroló:

Kedves Szülők!

A következő listán összesítve láthatják a félév már lezajlott és még soron következő programjait. (A „zöld” jeles napokat, melyeket zöld óvodaként intézményünkben szokásainkhoz híven idén is megtartunk, kiemelten zöld színnel jelöltük.) A dátumok azonban, mivel egy évre előre kell terveznünk, csak hozzávetőlegesek, a tanév során még változhatnak. Hogy mindig friss információjuk legyen a következő óvodai programról, kérjük a továbbiakban is rendszeresen kövessék figyelemmel a szülői e-mail rendszert.

Kérdés esetén forduljanak bizalommal a csoportos óvónénikhez email-ben vagy az óvoda hivatalos telefonszámán.

- A nevelési évben 5 nevelés nélküli szakmai napot tervezünk:

2024. október 25. péntek

2024. december 7. szombat

2025. április 25. péntek

2025. június 20. péntek

2025. augusztus 25. hétfő

- Ünnepnapok (munkaszüneti napok) időpontjai

Nemzeti ünnep: Október 23.

Mindenszentek: November 1.

Karácsony: December 24-26.

Újév: Január 1.

Nemzeti ünnep: Március 15.

Húsvét: Április 18-21.

Munka ünnepe: Május 1.

Pünkösöd: Június 8-9.

Nemzeti ünnep: Augusztus 20.

❖ **Mobilitási hét, autómentes nap: szeptember 16-20.**

A program bár már szeptemberben lezajlott, méltán büszkék lehetünk az óvodánkba járó gyermekekre és szüleikre, hiszen idén is viszonylag magas volt a részvételi arány. Ezúton is gratulálunk minden ÖKO-san közlekedőnek!

❖ **Állatok világnapja: október 4.**

Óvodánkban ez a „zöld ünnep” hagyományos módon több napig tart (okt. 4-okt. 6-ig). A régi hagyományok szerint, a folyosón megrendezett interaktív játszóház mellett, a csoportos óvó nénik is minden napra készülnek valami „feladattal”. Sokat beszélgetünk az állatokról, játszunk, éneklünk és barkácsolunk a témán belül, és természetesen minden csoport megismerkedhetett az év állataival is. A gyerekek az óvó nénik által készített sisakos sáska csipeszfigurát vihettek haza.

❖ **Nevelés nélküli munkanap: október 25- péntek**

Ezen a napon óvodánk zárva tart.

❖ **Tanyaudvari látogatás(szervezés alatt):**

Ezen a napon óvodánk minden csoportja ellátogat a 16. kerületi Kertvárosi Tanyaudvarba. Az utazáshoz az Önkormányzat külön buszjáratot biztosít a számunkra. A program zárt, délelőtti tevékenység, ebédre visszaérünk az óvodába.

❖ **Óvodai fényképezés: október 16-17.**

Kérjük kövessék figyelemmel a szülői email rendszert, melyből pontosan megtudhatják, hogy melyik csoport melyik nap kerül sorra a fényképezésen.

A megfelelő napon gyermeküket már a kiválasztott ruhában adják be a csoportba. Ne feledkezzenek meg arról, hogy a fényképezés után visszatérünk a szokásos napirendünkhöz, így a gyermekeknek legyen kényelmes benti és kinti váltóruhája is.

Csoportonként egyszerre 3-4 kisgyermek megy a fényképezésre előkészített helységbe, ahol a fotós maszkban dolgozik. A fotózáson csak az óvodánkba járó gyermekek vehetnek részt.

A külön csoportba járó testvérek közös fotózására van lehetőség (kérjük vegyék figyelembe a gyermekek életkorát, és ha a két csoport fényképezése külön napra esik, akkor a nagyobb testvér hozzon kétszer szép ruhát.)

❖ **Agyagozás (november 8.,11.):**

Hagyományainkhoz híven, idén is meghívtuk a Sarkad udvarból ismert Trombitás Enikőt két délelőttre, hogy közösen próbálhassák ki az agyagozás rejtelseit óvodásaink.

❖ **Márton-nap: november 13. szerda:**

A hét folyamán különböző csoporton belüli tevékenységeket szervezünk a gyermekeknek, melyek során megismerkedhetnek Szt. Márton legendájával, a hozzá kapcsolódó hagyományokkal. A jó hangulatú hét során a gyerekek sokat énekelgetnek, mondókáznak és barkácsolnak az óvónénikkel. A Márton napi zenés táncos mulatságot a Bóbita band együttes biztosítja az óvodásaink számára.

❖ **Egészség hét: november 25-29**

A program alkalmából a hét folyamán a gyerekek a saját csoportjukon belül sokat beszélgetnek, játékosan tanulnak az egészséges életmódról. A folyosón berendezett „interaktív játszóházban” megmutathatják tudásukat szüleiknek is.

Idén új kezdeményezést indítunk útjára, Rácz-Dienes Adrienn óvodapszichológus és Bakó Olga óvodapedagógus szervezésében, szülők részére, kötetlen beszélgetések formájában, melyeken az érdeklődő szülők az óvodás korra jellemző témákról hallhatnak. Az első alkalom november 26. kedd 16:30. (A tervezett témákat a meghirdetett alkalmak előtt a csoportok faliújságján olvashatják.)

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

❖ **Mikulás: december 6. péntek**

Ezen a napon zárt, délelőtti program keretein belül a Mikulás meglátogatja óvodásainkat, és ha szerencsénk van, meglepetést is hoz.

❖ **Adventi délután: December 9. kék-sárga csoport, 10. piros-zöld csoport**

Ezen a délutánon szeretettel várjuk a szülőket minden csoportba, hogy együtt készülődjünk a közelgő ünnepre.

Hagyományainkhoz híven, egy ráhangolódó karácsonyi barkácsolással készül minden csoport óvónénije, melyet a szülők a gyermekekkel közösen készítenek el. A program lezárásaként közös gyertyagyújtással és énekléssel búcsúzunk. A pontos kezdésről minden csoport e-mailt kap.

❖ **Gyermek karácsony: december 13. péntek**

Közös ünneplés a gyerekekkel a saját csoportszobájukban felállított karácsonyfa/ kialakított ünnepi sarok „alatt”. Minden csoport meggyújtja az adventi koszorún a gyertyákat, majd a közös éneklés, verselés után a gyerekek kibonthatják a közös ajándékokat.

❖ **Medve-hét: január 30. -február 4.**

Az egyhetes hagyományos mackó kiállítás ideje, melynek alkalmából a gyerekek kedvenc plüss mackói is beköltözhetnek egy hétre az óvodába.

❖ **Farsang február 10-14 között:**

Zárt, délelőtti program keretében „kergetjük el a telet”.

Gyermekeket ezen a reggelen már a kiválasztott jelmezben adják be a csoportba. A délelőtti folyamán sok játékos feladatot, táncot illetve nassolást és mulatságot szervezünk a gyermekeknek a csoportokon belül.

Kérjük vegyék figyelembe, hogy a mulatság után folytatódik a szokásos napirendünk, így ezen a napon is minden gyermeknek legyen kényelmes benti és kinti váltóruhája.

Kérjük Önöket, hogy olyan jelmezt válasszanak gyermeküknek, ami nem korlátozza Őt sem a mozgásban, sem az önállóságban. (Tudjon leülni, táncolni, egyedül pisilni stb...)

❖ **Március 15: március 14.péntek:**

A fentiek az ünnepek tervezett időpontjai, azonban előfordulhat változás!

Részletes információkat az adott dátum közeledtével a csoportos faliújságokon található, illetve tájékoztatást kapnak az óvoda e-mail rendszerén keresztül is.

Kérjük, mindig kísérjék figyelemmel az Óvónénik üzeneteit

BESZÉD ÉS ÓVODA

A beszédet tanítani és fejleszteni kell. Ahhoz, hogy gyermekeink megtanuljanak beszélni három fontos tényező szükséges.

Ép beszédszervek (jól működő), ép hallás és beszélő környezet.

Amikor nem beszélő gyerekekkel találkozunk, megvizsgáljuk a beszédszerveket (ajkak, nyelv, fogak stb.), a hallást. Azonban a környezetre nincs kellő rálátásunk.

Valóban „beszélő” ez a környezet?

Az utóbbi néhány évtizedben kommunikációnk jelentősen felgyorsult. Gyermekeinknek az anyanyelv elsajátítás folyamatában számos nehézséggel kell megküzdeniük. A mindennapi beszéd tempója gyorsabb lett, keveset beszélgetünk (csökken a beszédkultúra), a televízió próbálja átvenni a felnőtt anyanyelv fejlesztő szerepét, számos digitális eszköz vonja el figyelmünket a beszélgetéstől.

Mindezeknek a nehézségeknek a leküzdése tudatos hozzáállást kíván, mind a szülőktől, mind az óvodától.

Ehhez a tudatos hozzáálláshoz (beszédfejlesztéshez) szeretnék néhány ötletet adni: mondókák, versek, mesék és találós kérdések segítségével.

Minden helyzetben tartsuk szem előtt a játék és a játékosság fontosságát.

Az első **mondókák** bűvöletében kezdődik az anyanyelv iránti szeretet.

A mondókák és rövid versek vonz ereje a bennük lüktető ritmusban rejlik.

Feladatunk, hogy segítsük a gyermeket a **ritmus örömeinek** felfedezésében.

Pl. 0-3 éves kor között:

Sorra megszorogtatjuk a gyerek ujjait a hüvelykujjától kezdve:

Ez elment vadászni,

ez meglőtte,

ez hazavitte,

ez megsütötte,

és ez az icike-picike mind megette!

Szembe ülünk a gyerekekkel, mindketten ökölbe szorítjuk az egyik kezünket, a másik kezünkkel megfogjuk az ő szabadon maradt kezét és ritmikusan ütünk vele egyszer az ő öklére, egyszer a sajátunkra:

Egyedem-begyedem tengertánc,

Hajdú sógor mit kívánsz?

Nem kívánok egyebet, Csak egy falat kenyeret!

Jákobnak volt hat fia,
Mind a hat csizmadia:
Simi, Samu, Sámuel,
Dini, Dani, Dániel.

A gyermek arcán mutogatjuk, simogatjuk azokat a részeket, amit megnevezünk:

Sűrű erdő, sík mező, (haj, homlok)
Pillangó, pillangó, (szem)
Szortyogó, tátogó, (orr, száj)
Itt lemegy, itt megáll, (has)
Itt a kulacs, itt igyál!

Két kezünkkel először a combunkat ütögetjük ütemesen, aztán a hasunkat, majd a mellkasunkat, végül megvakargatjuk a fejünk búbját:

Hej, Gyula, Gyula, Gyula,
szól a duda, duda, duda,
Pest, Buda, Buda, Buda,
Pattogatott kukorica.

Pl. 4-5 éves kortól

„Szerintem **gyermekvers** az, ami közvetlenül, szavakkal nem oktat, hanem olyan hangulatot, dallamot, élet- vagy természetdarabkákat próbál adni, ami a gyerek - és a felnőtt - lelkét gazdagabbá, finomabbá teszi.”
(Weöres Sándor)

A versek, a ritmusok, az általuk közvetített világképek fontosak a gyerekek nyelvi fejlődéséhez, szókincsük és humoruk alakulásához. A versekkel gazdagodik a fantáziájuk, maguk elé varázsolják a történeteket, pillanatokat, hangulatokat, ízeket.

Weöres Sándor: A bögre

Bögre, bögre, mázas bögre,
fényes kék csík fut rajta körbe.
Nyáron hűvös, télen meleg,
melegíti a kezemet.
Fényes csíkját átkulcsolod,
a tejet úgy kortyolgatod.
Tejet, kávé adó bögre,
ó, csak sose törne össze!

A **mese** rendkívül hasznos és nélkülözhetetlen a gyermek fejlődése szempontjából, hiszen annak segítségével gazdagodik fantáziája, szókincse, a mese szereplőivel azonosulva átélhet különböző helyzeteket, feloldhatja a benne felgyűlt feszültséget.

A delfin meséje

Egyszer volt, hol nem volt, de mégis volt egy macska. Nagyon kíváncsi természete volt ennek a macskának. Egyik nap a kikötőben kíváncsiskodott, amikor látta, hogy egy nagy hajó éppen indulásra készen áll, beszállt már egy nagy sárga kutya, egy vörös szőrű kecske, szürke bundájú nyúl, fehér irhájú bárány. (folytasd tovább)

Találós kérdések

Egy kis házban öt kis szoba sorakozik szépen, öt kis ember bújik oda melegedni télen.	(Kesztyű)
Fehér pokróc egész földön, nem is szövik, az égből jön.	(Hó)
Se oldala, se feneke, mégis megáll a víz benne.	(Felhő)
Akkor vagyok legmelegebb, amikor hideg van. Akkor vagyok leghidegebb, amikor meleg van.	(Pince)
Zöld istállóban fekete lovak piros szénát esznek.	(Görögdinnye)

Ezek csak példák és kis ötletek voltak. Mindenki tudás-tarsolyában számtalan vers, mondóka, mese bújik meg. Kérem, keressék meg ezeket és tanítsák meg gyermekeiknek!

Budapest, 2024-09-27

Csécsei Edit
logopédus

Milyen segítséget kap a „beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel” (BTMN) küzdő gyermek az óvodában?

Szülőként vagy pedagógusként előfordul, hogy tanácstalanok vagyunk a gyermek viselkedése kapcsán. Van úgy, hogy nem értjük a gyermek reakcióit, ami eltér a „normálistól, vagy „elvárttól”. Ilyenkor óhatatlanul is eszünkbe jut, vajon hol hibáztunk? Talán elhárítjuk a problémát, vagy még inkább felnagyítjuk, és ezzel csak növeljük az aggodalmaskodásainkat. A legjobb, ha szakemberek segítségét kérjük, hogy tisztán lássuk az „eltérés” okát, milyen szinten szükséges foglalkozni a problémával.

A területileg illetékes tanulási képességet vizsgáló **szakértői bizottsághoz** fordulhatunk, ahol **komplex gyógypedagógiai-pszichológiai, szükség szerint orvosi szakértői vizsgálat** történik. Óvodánk esetében a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVI. kerületi Tagintézménye végzi ezt a vizsgálatot. Minden esetben a szülő kérelmére illetve az óvoda kérelmére a szülő egyetértésével.

Ha a probléma hátterében nem húzódik meg idegrendszeri fejlődési zavar, hanem annak más eredetű – a gyógypedagógiában „nehézségnek” nevezett - okai vannak, pl. pszichológiai, pedagógiai folyamatok állhatnak a háttérben, szocio-kulturális környezeti okok, vagy súlyos környezeti ártalmak, akkor ezekben az esetekben a szakértői vizsgálat során **BTMN** (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség) **megállapítására** kerül sor.

A BTMN gyermekeknek jogszabály szerint (Nkt. 47.§ (1)) **különleges bánásmódban** kell részesülniük, melynek célja, hogy hatékonyan segítse a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségeik megszüntetését, e nehézségek hatásainak és következményeinek enyhítését, a kialakult pedagógiai probléma és konfliktusok okának beazonosítását, a megszüntetésükre vagy következményeiknek enyhítésére való törekvést, elsősorban a tanulási képességek fejlesztése útján és különböző magatartásbefolyásolási eszközök, hatások segítségével.

A különleges bánásmód mellett **kiemelt figyelemben** részesülnek a BTMN-es gyerekek, melyről az **Óvodai Nevelés Alapprogram** rendeletének III. fejezet első bekezdése kimondja, hogy az óvoda **„megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat”** lásson el. Valamint „Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés” című fejezet 5. pontja leírja, hogy **„A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.”** Az „értékorientált közösségi nevelés tárgyköréhez” szorosan hozzátartoznak az egyes beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek jelenségei, így az együttműködési kötelezettség megvalósulása a **gyógypedagógussal, gyermekpszichológussal, fejlesztő pedagógussal** alapvető fontosságú követelmény az óvodában!

Már az óvodában mutakozhatnak ugyanis jelek, melyek a későbbi kudarcokért lehetnek felelősek az iskolába lépést követően. Egyes területeken fejlődésbeli elmaradások jelentkezhetnek. A pszichikus funkciók egyenetlensége leginkább a következő területek gyengességében, elmaradásában mutatkozik meg: testséma, figyelem, emlékezet, anyanyelvi kommunikáció (nyelvi képességek), nagy- és finommozgások, téri tájékozódás, szám- és mennyiségfogalom, gondolkodási képesség, észlelés-érzékelés, a látás és a mozgás összerendezése, a kétoldali szervek működésének összhangja, kézdominancia, a szükséges sorrendiség felismerése, stb. Ezen funkciók fejlettségének

ismerete szükséges ahhoz, hogy ne maradjanak rejtve olyan részképesség-kiesések, melyek az iskoláskorban nehézséget okozhatnak. Ehhez már óvodáskorban pedagógiai diagnosztikai eljárások is rendelkezésre állnak.

Vannak olyanok, melyeket pedagógus is elvégezhet, minden előképzettség nélkül, pl. DIFER, vagy megszerzett tanfolyami végzettség után a SINDELAR, vagy a Porkolábné féle Komplex Prevenció óvodai Program.

Ezek a pedagógiai jellegű vizsgálatok a megelőzést, a **prevenciót** szolgálják az egyéb óvodapszichológiai, logopédiai preventív szűrésekkel együtt. Ebben a prevenció folyamatban nagyon fontos a szülők, pedagógusok, egyéb szakemberek együttműködése, hogy az információk eljussanak minden érintetthez. Az óvodának és a szülőnek elemi érdeke ezen szűrések, vizsgálatok elvégzésében együttműködni, hiszen minél korábbi a felismerés, annál biztosabb a fejlesztő, a gyógypedagógiai korrekció sikere. Ez a körülmény a prevenció fontosságát hangsúlyozza a BTMN kialakulási folyamatában is. Minél korábbi a felismerés, annál korábbi lehet a megsegítés, és annál kisebb hátrány alakul ki, vagy marad, rögzül a későbbiek folyamán.

A gyermeknek már az óvodában joga van arra, hogy esetleges nehézségeit felismerjék, sőt, azok kialakulását meg is előzzék. A köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorú fejlesztés, a BTMN gyermek speciális igényeinek figyelembevétele, az egyéni képességihez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése (Nkt. 3.§ (6)).

Nagyon fontos megemlíteni azt is, hogy az óvodáskorban a szenzomotoros képességek rohamos fejlődésre képesek. Az óvodás korosztály értelmi fejlődésének alapvető sajátossága az észlelési -és mozgásos funkciók intenzív fejlődése és integrációja. A vizuo-motoros alakfelfogás, a forma- és térészlelés kialakulása és intenzív fejlődése ebben a korban várható. E funkciók fejlődésének ez a szenzitív periódusa, érési ideje. **Az óvodáskori életkori szakasz a legkedvezőbb a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók spontán fejlődéséhez.** Hatékony nevelői befolyással, a gyermek fejlődési sajátosságaihoz igazodva, megfelelő szociális környezet biztosításával segítséget, támaszt tudunk nyújtani a gyermek aktuálisan fejlődő pszichés funkcióinak kibontakoztatásához, a fejlődési ívben bekövetkezett megakadások, elmaradások kompenzálásához, és a domináló képességek intenzív fejlődéséhez. Ily módon tehát a segítségnyújtás kapcsán beszélhetünk prevencióról, korrekcióról és tehetség gondozásról. A **prevenció**, a gyermek fejlődési sajátosságaira való tudatos odafigyelést, követést, támogatást jelenti, melyhez a legközelebbi fejlődési zóna bemérése szükséges. A **korrekció**, a fejlődési ívben bekövetkezett megakadásokon segít át. Abból indulunk ki, amit még tud a gyermek. A **tehetség gondozás** pedig elsősorban a meglévő erősségek további fejlesztése és biztos bázissá való kialakítása.

Amikor a szakértői bizottság megállapította a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget, a szakértői véleményében a köznevelési törvény előírása szerint (Nkt. 17.§ (1)/ **javaslatot** tesz a különleges bánásmódot igénylő gyermek ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatok típusaira, a szükséges szakemberre és annak feladataira. A szakvéleménynek tartalmaznia kell a beilleszkedési, a tanulási vagy a magatartási nehézségre, vagy annak kizárására vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket, a fejlesztési feladatokat, feladatok ellátásának javasolt időkeretét.

A BTMN-es gyermek tehát attól a perctől kezdve, ahogy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget megállapították, jogosult a neki járó, speciális fejlesztésre, amit az előírt szakember, intézményünkben a gyógypedagógus lát el. A gyógypedagógiai fejlesztés során a gyógypedagógus támaszkodik a szakértői véleményben javasolt fejlesztési területekre, az óvodapedagógus és szülő véleményére, valamint saját pedagógiai méréseire. Ezek alapján egyéni fejlesztési tervet készít, és heti rendszerességgel, a fejlesztés alapelveit követve egyénileg, illetve kiscsoportban foglalkozik a gyermekekkel.

A főbb alapelvek a következők: a gyermek speciális szükségleteinek, egyéni teherbíró képességének figyelembe vétele; az idegrendszer egyedfejlődése során érvénysülő fázisainak, sorrendjének a szem előtt tartása; a komplexitás elvének (a ráhatás egyidejűleg mindig több funkcióra irányul) betartása mind az egyes foglalkozásokon, mind pedig a fejlesztőprogram felépítésének egészében; indirekt módon történő fejlesztés, a gyermeket olyan helyzetbe hozzuk, ami megmozgatja a fantáziáját, segíti a kreativitás kibontakozását és sikerélményhez juttatja; az egész személyiség figyelembe vétele.

Alapvető szempontok továbbá: a gyermek életkorától függetlenül a kiindulópont az a fejlesztési szint, ahol a funkciók még épek, működnek, ezért azokon a területeken még jól teljesít; a haladási tempót a fejlődési ütem határozza meg; addig nem lépünk tovább, amíg a gyermek teljesítménye nem megfelelő, ha szükséges egészen kis lépésekben haladunk, kivárunk, pontos és konkrét visszajelzéseket adunk a teljesítményről; a hibát javítjuk, nem a gyermeket értékeljük; nem a hiányosságokat tudatosítjuk, hanem az eredményeket folyamatos bátorítás, biztatás, pozitív visszajelzés, dicséret keretében, helyet adva a sikerélménynek; betartjuk a fokozatosság elvét, figyelünk a feladatok egymásra épülésére, hagyunk időt a gyakorlásra, a képességek megszilárdulására; segíti a képességek megszilárdulását, ha minél több érzéki csatornát vonunk be a fejlesztésbe, ha hangsúlyosan jelen vannak a közvetlen érzéki tapasztalatok, a tárgyi cselekvéses megismerések, a céltudatosan kiválasztott tevékenységek; a foglalkozások hangulata játékos, kreatív; figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, fáradékonyságát; fontos a rendszeresség, a hely és az időpont tekintetében; elengedhetetlen a személyes kapcsolat, a szem és testkontaktus kialakítása, az elfogadás.

Elengedhetetlenül fontos a tárgyi feltétel, a nyugodt légkör, megszokott környezet, a megfelelő nagyságú és felszereltségű helyiség, melyben a berendezés tárgyai és eszközei a hatékony fejlesztőmunka érdekét szolgálják. Egy-egy foglalkozás ideje 30-40 perc.

Befejező gondolatként hangsúlyoznám, hogy a szakértői vélemény és a különböző pedagógiai, pszichológiai mérések célja nem az, hogy egy sémába erőltessük a gyermek személyiségét, hanem annak feltárása, hogy pontosan hol tart a gyermek, melyek a jól, kevésbé jól vagy éppen nem működő funkciók, honnan kell elkezdenünk a fejlesztést. Mik a gyermek erősségei, gyengeségei. Mire lehet alapozni? Az iskolakezdés sikeressége vagy sikertelensége nagy mértékben függ a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók épségétől illetve zavarától. Nagyon fontos a team munka, a fejlesztés irányvonalának összehangolása. Végül, de nem utolsó sorban, a legtöbb eredmény akkor érhető el, ha minél korábban kapja meg a gyermek a neki szóló, kellő időráfordítással történő megfelelő támogatást, miután megtaláltuk azt a pontot, ahonnan az első lépést kell megtennünk. „A leghosszabb út is az első lépésnél kezdődik.” (kínai mondás)

Kölesné Németh Mária
az intézmény gyógypedagógusa

Élet az óvodai vegyes csoportban

Az óvodáskor a 3. és 6. életév közötti időszakot öleli fel, melyet a fejlődéseméleti modellek is egy egységes szakaszban tárgyalnak. Ez azt jelenti, ha információt szeretnénk szerezni az óvodáskorról, akkor erre az időszakra sok és helytálló leírást fogunk találni, mely általánosságban jellemzi is az óvodás gyermekeket.

Ha ettől egy kicsit jobban szeretnénk tagolni az óvodáskort, akkor érdemes röviden áttekinteni, hogy mi történik a gyermekek fejlődésében közvetlenül előtte és utána. A 3 éves kor előtti időszakban a kisgyermek még éppen gyakorolja az anyától való leválást. Ezt a folyamatot ketten együtt szabályozzák és van, ahol már akár kétéves korra beáll egy egyensúlyi állapot a közeledés-távolodás lelki vonatkozásában is, de előfordulhat, hogy ez még óvodáskorra is elhúzódhat. A kisgyermek ebben az életkorban az akaratukat is próbálgatják, ami ilyenkor még szándék nélküli cselekedet. Ezt a céltalan akarat kinyilvánítást hívjuk a köznyelvben „hisztinek”, ami valójában sokkal komplexebb dolog, mint gondolnánk. Megnyugtatóbb, ha szülőként nem úgy tekintünk erre az állapotra, hogy gyermekünk minket akar bosszantani, hanem úgy, hogy lehetőségünk van a kisgyermeknek megtanítani, hogy létezik az önálló akarat és azt lehet is érvényesíteni, de vannak bizonyos keretek is, amin túl az akaratot kordában kell tartani. Ebben az életkorban a kisgyerekek ehhez segítségre van szüksége és minél több támogatást kap otthon a szülőktől, annál könnyebben vészeli majd át az új helyzeteket és alkalmazkodik a környezethez.

Az óvodáskort követő szakasz, a 6. életév után, az iskoláskor, ahol a gyermekek már nem csak leváltak az édesanyjáról, de nyitnak a kortársak felé is. Szépen lassan egy iskolatárs véleménye legalább olyan fontossá válik, mint anyáé vagy apáé. Az iskolások már szeretnének kiemelkedni, jól teljesíteni, hogy ezáltal elfogadják őket. 6 éves kor után a gyermekeket egyre jobban érdeklik a tények, így a mesék világától is kezdenek a valóság felé fordulni. Fokozatosan kikopik a tündér, a Mikulás iránti lelkesedés és a fantázia elemek helyett a valósággal töltik meg a gondolataikat.

Mi köze van mindezeknek a vegyes óvodai csoportokhoz? Elsőre talán nem érezhető a kapcsolat, de valójában sok mindenre ad magyarázatot. Képzeljük el, hogy a gyermekek fejlődése a fent leírtak alapján, - ami csak egy nagyon rövid és nem teljes bemutatása az egyes életkori szakaszoknak- folyamatos. Nincsenek éles határok, hanem lassan, fokozatosan, egyénileg kicsit változó tempóban az akaratát próbálgató kisgyermek 3-4 év leforgása alatt egy kis érdeklődő iskolássá cseperedik. Most pedig képzeljük el, hogy az anya karjaiba csimpszakodó, akaratát próbálgató, könyvben képeket nézegető és ceruzát néha nehezen kezében tartó 3 éves ugyanabba az óvodai csoportba érkezik minden reggel, mint a szabályokat figyelmeztetés nélkül betartó, társasjátékokat játszó, hosszabb meséket hallgató és könnyed kézmozdulatokkal rajzoló 6 éves. Mennyi változás sűrűsödik be az óvodáskorba! Mennyire különbözik egy 3 és egy 6 éves, de sokszor egy 4 és 5 éves

is egymástól! Lehetne beszélgetni a vegyes csoportok előnyéről és hátrányáról is, de érdekesebb megközelíteni a témát úgy, hogy milyen jellemzőket emelhetünk ki egy ilyen csoport életéből, amivel szülőként is könnyebben érthetünk meg egy-egy helyzetet.

A 3-4 éves kisgyerekek játékában az élményfeldolgozás dominál, a „világ békéjének” helyreállítása a lényeg. Sokszor játszanak el a valóságban is megtörtént dolgokat, de a számukra nehézséget okozó részeket megváltoztatják, amihez használják a fantáziájukat. Például a 4 éves gyermek, aki tegnap felborult a járdán biciklizés közben, most azt meséli a 6 és fél éves csoporttársának, hogy éppen felrepül a levegőbe és ott teker tovább. Ez a játék a 4 évesnek megnyugtató, míg a 6 és fél éves, aki már a világ valóságát igyekszik megtanulni, kineveti vagy megpróbálja megmagyarázni miért is nem lehet a biciklivel repülni. A konfliktus előáll, a 4 éves sírva fakad, mert ő igenis repül és különben is annyit „dolgozott” azon, hogy az előző napi sérülését elfelejtse. A 6 és fél éves nem érti, hogy miért nem hisz neki a kicsi, hiszen ő aztán már tényleg tud „mindent” a világról, aminek nagyon örül és kezd kiborulni, hogy miért nem ismeri el a kicsi az ő nagy tudását. Ilyen és ehhez hasonló konfliktusok többször adódhatnak vegyes csoportokban pusztán abból fakadóan, hogy hol tart a gyerekek fejlődése.

Természetesen nem csak a különbözőségekből fakadó konfliktusok jellemzik a vegyes csoportok életét. A kisgyermek sokat tanulnak spontán utánzás útján, így a nagyobbak rutin tevékenységei példát mutathatnak az újonnan érkezőknek. A gyerekek szociális és empátikus készségeinek fejlődése szempontjából is előnyös egy vegyes csoport, a nagyobbakat tanítja a kicsik támogatására, a kicsik pedig könnyebben sajátítják el a gyerekekkel való kapcsolódást és a segítség kérését.

A vegyes óvodai csoportoknak az előnyeit és hátrányait önmagában tárgyalni nehéz, mert a legtöbb azon múlik, hogy az óvónénik, óvóbácsik mennyire tudják jól szervezni a csoport működését. Egy jól szervezett vegyes csoportban az élet sokat tud hozzáadni az óvoda gyermekek fejlődéséhez. Szülőként pedig jó, ha tisztában vagyunk azzal, hogy mit várhatunk el egy 3, illetve egy 6 éves óvodástól fejlődéslelektani szempontból. Ez a tudás elfogadóbbá teheti a szülőket saját gyermekeik felé, segít megérteni a konfliktushelyzeteket és kijelöli az irányt abban, hogyan érdemes vigasztalni egy 3 éveset és átsegíteni a nehézségeken egy 6 éveset.

Rác-Dienes Adrienn - óvodapszichológus

Tehetségfejlesztés az óvodában

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az **átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létre hozni.**” (Harsányi István)

Az óvodában a tehetség fejlesztése sajátos körülmények között zajlik. Viszonylag kevés az a gyerek, akinek a tehetsége korán megnyilatkozik (kiválóan rajzol, énekel, számol fejben stb.), de a tehetség – ígéreték felfedezése és fejlesztése igazi kihívás az óvodapedagógus számára.

Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéreték megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet az óvodai csoportban, illetve kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon. Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyerekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Ezek a helyzetek nyitottak, bármikor bárki bekapcsolódhat vagy kiléphet a tevékenységből. Természetesen ezek a foglalkozások is játékosak. Ez hozzájárul az óvodás gyermek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is segít.

A tehetséges kisgyerekek korai jellemzői:

- meglepő pontosságú, illetve részletességű **hosszú- és rövidtávú memória**,
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek **egy dologra figyelni**,
- gyorsan kialakuló, változatos és gazdag **szókincs**,
- fejlett **képzelőerő**, amely megnyilvánulhat korai **szerepjátékokban**
- korai **figuratív rajzolás** (15 hónaposan rajzolás közben mondja, hogy mit rajzol éppen, 18-20 hónapos kori rajzban már látszik, hol a ház teteje, az autó kereke, a virág szára),
- korai **alkotó tevékenységben** (másfél évesen 4-5 féle gyurmafigura készítése, játékok színek szerint szimmetrikus elrendezése a polcon rendrakáskor),
- **valóság és fikció** korai megkülönböztetésében (másfél évesen tudja, mi a különbség a "játékból megesszük" és az "igaziból megesszük" közt),
- **humorérzékben** (kétéves kor körül szándékosan elferdít valami mondókát és aztán nevet ezen, játékból eldugja a szülő tollát vagy szemüvegét és nevet, amikor az illető keresi a tárgyat stb.),
- magánál **idősebb játszótársakat** preferál (vagy pedig a sokkal fiatalabbakat, akiknek dirigálhat),
- **absztrakt gondolkodás**, amely ebben az életkorban főleg a nyelvi készségekben érhető tetten (időviszonyokra utaló szavak, mint pl. tegnap, este,
- **felsorolásokat** másfél évesen "és"-sel köt össze; kétévesen olyan szavakat használ, mint pl. hanem, is, mégiscsak, múltkori, kedvenc; egyre több betűt felismer, esetleg olvasni is megtanul még négyéves kora előtt),
- **matematikai készségek** is egyértelműen megjelennek (kétévesen 4-10 tárgyat stabilan megszámol; ismeri a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát; háromévesen 50-es számkörben összead, kivon),
- saját személyről való **tudatosság** és **önreflexió** korai megjelenése (ilyesféle szóhasználatból, kifejezésekből látszik, mint "szerintem", "erre gondoltál", "baba eltöprengett", "jó itt feküdni"),
- • szenvedélyes **érdeklődés** a külvilág, az emberek, a tárgyak, természeti jelenségek, zene, gépek működése stb. irányában; már másfél-két évesen rengeteget kérdez, okokat és összefüggéseket próbál találni,
- fejlett **koordináció** és **finommotoros mozgás**.

A tehetséggondozás céljai:

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése;
- egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése;
- „megelőzés”, „légkörjavítás”;
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést. (RELAXÁCIÓ)

A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése

Emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás terén viszonylag könnyen felismerhető a tehetség-ígéretes gyermek. A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudja. Nem célunk, hogy koravén kis emberkéket neveljünk, de teremtsünk minél több lehetőséget, hogy játékos feladatokkal, játékhelyzetekben (logikai játékok, szerepjátékok stb.) minél több sikerélményt szerezzenek

Minden terület fejlesztése

A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk -a különleges esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett-, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását

A tehetséges gyermek gyenge oldalainak fejlesztése

Tehetséggel összefüggő gyenge oldalon **„hiányosságot” kell értenünk**, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyenge oldalak általában – valamiféle **kiegyensúlyozatlan tehetségprofilban** nyilvánulnak meg:

Problémák jelenhetnek meg pszichomotoros képességek, érzelmi-szociális érettség vagy éppen a motiváció területén. Mindenesetre ezek a „hiányosságok a tehetség kifejlődését megnehezítik, esetleg megakadályozzák. A gyermek esetleges „gyenge” oldalát mindenképpen diagnosztizálni kell, amelyeknek **mindegyike különböző bánásmódot igényel**. Ezek alapján egy program, amely a tehetséggel kapcsolatos gyenge oldalakat akarja megszüntetni, **pszichológiai bázisú** kell, hogy legyen, és **egyedi segítségnyújtásban** nyilvánul meg.

Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása:

A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt. Egy-egy kiemelkedő gyermek integrálásában segíthet néhány más, intellektuális téren nem olyan kiváló társa. Ezek a gyerekek általában jó szociális érzékkel rendelkeznek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték

Megfelelő légkör teremtése:

A „**légkörjavítás**” összességében a csoportban uralkodó szituációra vonatkozik, és azt akarja elérni, hogy az átlagot meghaladó gyermek a maga gyors és többnyire helyes válaszaival ne hagyja elbátortalanítani a többiekét.

Kiegészítő tevékenységek:

Olyan területek támogatása, amelyek **közvetlenül semmit sem nyújtanak** a gyermek tehetségének fejlesztésével kapcsolatban. **Feladatuk: feltöltődés biztosítása.** (Például: az intellektuális képességekkel rendelkező gyermekeket festészetben, táncban vagy sportban „támogatják”).

A pihenés és relaxáció:

Pihenni is meg kell tanulni a gyermeknek. Csak az tud igazán felfrissülni, aki szabad idejében el tudja engedni magát. Óvodában különösen nagy gondot szokott jelenteni, hogy a tehetséges gyerekek egy részének sokkal kevesebb az alvágisény, mint kortársainak általában. A pihenés, a relaxáció lehetősége azt jelenti, hogy nem a délutáni pihenést, hanem a lehetőségét kínáljuk fel a gyermeknek.

Az óvodapedagógus feladatai a tehetségfejlesztésben

Minden gyermek tehetséges valamiben, ezt a tehetséget fel kell fedeznünk. Komplex tehetségfejlesztő programot működtetésével egyszerre fejleszhetjük a gyermek személyiségét és képességeit, valamint erős és gyenge oldalát. Minden esetben a gyermek pozitívumait, erősségeit emeljük ki. Az optimális egyéni tehetséggondozást a játéktevékenység biztosítja, a fejlesztést speciális egyéni és mikrocsoportos formában érdemes megvalósítani.

Tehetségműhely működtetése esetén fontos a műhelyek átjárhatósága, az, hogy a gyermek jól érezze magát a tevékenységben. Lehetőség szerint az iskolába lépés után is érdemes nyomon követni a tehetséges gyermeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Az 5-6 éves, illetve iskolába készülő gyermekek számára olyan műhelytevékenység biztosítása, melyben önmagához mérten kibontakoztathatja tehetségét. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása ennek a korosztálynak.
- A tehetségdiagnosztika rendszerének kialakítása /tehetségazonosítás, beálogatás, hatásvizsgálat/, megvalósítása, évenkénti felülvizsgálata.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenység tartalmak kimunkálása (műhelyek kialakítása), éves munkaterv, gazdag, színes tehetséggondozó programok készítése.
- A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Az óvodapedagógus fontos feladata, hogy felismerje a gyerekekben rejlő „tehetség-csírákat”, egyénre szabott módon foglalkozzék a tehetség-ígéretes gyermekekkel az alábbiak szerint:

- felismerni és gondozni a tehetség-ígéretes gyermekeket az óvodai csoportban vagy külön foglalkozásban
- bevonni a szülőket a tehetségfejlesztő munkába
- újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyerekekkel
- biztosítani a megfelelő tárgyi feltételeket a fejlesztéshez

Ahhoz, hogy a gyermekek kreativitása minél jobban kibontakozhasson, olyan gazdag kelléktárra van szükség, melyből bátran és bőven válogathatnak tevékenységeik során.

Improvizációhoz, dramatikus- és szerepjátékhoz, bábozáshoz különböző színű és méretű anyagokat, jelmezeket, fejkosztyú és ujj bábokat, paravánt lehet alkalmazni.

Ábrázolás, kézimunka, művészi tevékenységek gyakorlásához is megfelelő teret és anyagokat kell biztosítani.

Segíteni kell az óvodapedagógusokat a tehetséggondozás megvalósításában:

szellemi-önképzés, szakmai tárgyi feltételek biztosításával-könyvekkel, cikkek sokszorosításával, belső kolléga illetve külső szakember előadásának megszervezésével, óvodán belüli bemutató foglalkozások tartásával, óvodán kívüli tapasztalatok megismerésével, - mások, hogy csinálják? -, pályázati lehetőségek kihasználásával.

Megjegyzés:

- Csak kreatív óvodapedagógus képes kreatív gyermeket fejleszteni.
- A családokkal együttműködve valósít meg a tehetséggondozás.
- Lényeges az óvodapedagógusok pedagógusok módszertani kultúrájának folyamatos gazdagítása.

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak a kibontakoztatását kell segíteni.”

(Maria Montessori)

forrás: mateh.hu/publikaciok/Tehetsegmodellek

Mit ne tegyél, ha kiderül, hogy tehetséges a gyerek valamiben? Sok szülő elköveti a hibát

Nagyon el lehet szúrni szülőként, ha a gyerek tehetséges.

A szunnyadó tehetség kifejezést sokszor, sokfelől hallani, és valóban olyasmi ez, ami könnyen jó ideig, sőt, talán örökre felfedezés nélkül tud maradni. Fontos, hogy ezért a gyerekek minél több dologban kipróbálhassák magukat, és így felszínre törhessen, miben kiemelkedően jók.

A lehetőség megteremtése erre fontos szülői feladat, ám ezzel nem ér véget a teendők sora. Ha kiderült, hogy a gyerek valamiben tehetséges, könnyen nagyot lehet hibázni.

Gyakori szülői tévedés

A szülők számára mindig büszkeség, ha gyermekük valamiben jó, főként, ha arra derül fény, hogy kifejezetten tehetséges. Nagy hiba, ha a szülő figyelmen kívül hagyja ezt, még akkor is, ha az iskola falain belül a tanárok még mindig terelgethetik a gyereket tehetsége kibontakoztatásának útján. A szülői jelenlét mindenképpen fontos, ha a gyerek tehetségének csiszolásáról van szó.

Legalább akkora tévedés viszont a szülő részéről, ha túlzásba viszi a feladata teljesítését, mint az, ha nem foglalkozik a tehetséges gyerekekkel. Sajnos sokan elkövetik a hibát, hogy a tehetséges gyereket, annak érdekében, hogy minél jobb legyen az adott dologban, különórák, foglalkozások tucatjára kezdik járattani, erőnek erejével gyakorlásra kényszerítik, unszolják. Ezek a tehetség kibontakozása ellen való dolgok, hiszen ez az út jó eséllyel oda vezet, hogy a gyerek megutálja azt az adott tevékenységet, melyben remekel.

Természetesen a tehetséges gyerek képességét érdemes kibontakoztatni, de mindig csak annyira célszerű beavatkozni, amit a gyerek még nem érez tehernek. Folyamatosan kommunikálni kell vele, hogy nem sok-e számára az a mennyiségű foglalkozás, amire járattják, eleget tud-e játszani, pihenni ezek mellett, és nem stresszel-e a tanulás miatt, ha az iskolán kívüli órák elveszik az idejét a felkészüléstől.

Soha nem szabad odáig sodródni, hogy a gyerek megtörjön a rá nehezedő súly, a túl sok elvárás alatt. Tehetsége csakis akkor bontakozhat ki igazán, ha a szülők és tanárok teret adnak neki ebben, és teljesíthetőnek véli a neki adott feladatokat.

Az optimális hozzáállás

Fejlődésre ösztökélni a gyereket természetesen mindenképpen kell, és bizonyosan lesznek napok, hogy nagyobb kedvvel vagy épp kedvetlenül megy a külön foglalkozásra, de a szülőnek mindig figyelnie kell rá, hogy a gyerekek az adott tevékenység végtére is öröme legyen.

A szülő akkor áll jól a gyerek tehetségének kibontakoztatásához, ha nem feledi, hogy a gyereket egyéb feladatok teljesítése is terheli, és a gyerekekkel folyamatosan kommunikálva megtalálja az arany középutat az előrehúzó, fejlesztő, mégis elegendő teret adó foglalkozásokra járatásban, nem túlterhelve a gyereket.

Lényeges továbbá, hogy a foglalkozás, ahová a gyerek jár, úgy legyen fejlesztő hatású, hogy közben ne terelje őt erővel egy bizonyos irányba. A foglalkozást tartó tanárral érdemes tartani a kapcsolatot, ismerni az órák anyagát, és a gyereket is meghallgatni, mi a véleménye mindezekről.

A gyerek saját céljait is fontos ismerni a tehetsége kapcsán. Vajon ő meddig szeretne eljutni, mit szeretne kezdeni tehetségével? Akar zongoraművész lenni, vagy egyszerűen a maga öröme akar még jobban játszani? Akar a jövőben színész lenni, vagy csak egy-egy gyerekdarabban játszana szívesen? Akar festőművész lenni, vagy még nem döntött róla?

Tanára akkor jó tanár, ha tehetségére figyelve megmutat a gyerekeknek utakat, de hagyja őt választani ezek közül, és nem kényszeríti őt egy bizonyos irányba. A szülő akkor áll jól a gyerek tehetségéhez, ha figyel rá, és megadja a gyerekeknek a lehetőséget, hogy fejlődjön. A felnőtt ne sorvezetőt adjon a gyerek kezébe, hanem alaposan kihegyezett ceruzát - jó eszközt, amivel szabadon, bátran élhet, hogy kihozza magából, ami benne lakozik.

femina.hu/gyerek/tehetseges-a-gyerek/

Tisztelt Szülők!

Örömmel tájékoztatjuk önöket, hogy 9 éve tartó folyamatos munkánk gyümölcseként elnyertük az „Örökos Zöld Óvoda” címet.

2024. év élőlényei, állatai, növényei – választott fajai

2024. év élőlényei, fajai, növényei, állatai és egyebei választásokról, a szavazásban résztvevő fajokról és a győztesekről olvashattok összefoglalót ebben a cikkben.

A megelőző években kedvelté vált gyakorlatunknak megfelelően idén is beszámoltunk, illetve folyamatosan beszámolunk szinte az összes fontosabb “év valamije” versenyről és a győztesekről.

Tesszük ezt azért is, mert fontosnak gondoljuk természeti környezetünk értékeinek mind szélesebb körben történő híresztelését.

Természetkedvelő, környezettudatos olvasóinknak is azt láthatják, hogy szerencsére minden évben egyre több embert tudnak mozgósítani ezek a nemes versenyek.

Ezeknek a jellemzően ma már az online térben zajló szavazásoknak, versenyeknek ugyanis nem csak az a kizárólagos vagy elsődleges céljuk, hogy legyen egy “év valamije” győztes a meghirdetett kategóriában.

Az elnyerhető cím igazából csak emeli a versengő fajok ismertségének szintjét.

A cím a történetnek az a része, ami sikeresen felkelti és vonzza az affinitással rendelkezők figyelmét, emeli aktivitási szintjüket.

Ezt támogatja a győztesek köré szerveződő, teljes évben zajló ismeretterjesztő esemény sorozat.

Ez teszi lehetővé, hogy egy teljes éven keresztül folyamatosan napirenden maradjon a természet egy-egy kiválasztott szereplője.

2024. év élőlényei és választott fajai a környezettudatos gondolkodás hírvivői

A legfontosabb célja minden ilyen széles kört célzó akciónak az, hogy az adott terület élőlényeit, növényeit és kapcsolódó természeti környezetüket mind szélesebb körben népszerűsítsék és ismertté tegyék.

Az ismeretterjesztés kapcsán a tudás növekedése ugyanis nagyban **hozzájárul a környezettudatos viselkedés fejlődéséhez.**

Főleg akkor, ha ez már igen korán, lehetőleg már gyerekkortól megtörténik.

Ilyenkor ugyanis – képletesen szólva – egy olyan “csodaszemüveget” kapnak a gyerekek, amin keresztül másfajta értelmet nyer az ember-természet kapcsolat.

Erre pedig azért van nagyon nagy szükség, mert a 21.század egyik legnagyobb kihívása az emberi faj létezésének alapjait biztosító **természeti környezet rehabilitálása** és a még nem sérült területek megóvása.

Nem csak fizikai értelemben, hanem a **mindennapi közgondolkodás szintjén is.**

Olyan önkéntes küldetés ez, amely környezetünk megóvásának fontosságára hívja fel a figyelmet, a benne élő fajok bemutatásán keresztül.

A természetkárosítás – akár – katasztrofális hatásait, a felmelegedés kellős közepének amúgy is terhelő hatásai mellett bűn lenne tovább fokozni.

A korábbi hibákat fel kell ismerni, hatásait tudomásul kell venni és mielőbb kiküszöbölni.

Az emberi faj nem választható el attól a természeti környezettől, amiben él.

A természet egyensúlyra törekvő alapvetésébe nem lehet korlátlanul beavatkozni, mert akkor ez a komplex rendszer, az ökoszisztéma felborul és sok más faj mellett az emberi faj megmaradása is komoly kihívásokkal kerül szembe.

Fontos, hogy ezt minél többen megértsék.

Ezt is szolgálják a maguk eszközeivel az év fajai versenyek.

Most pedig nézzük a 2024. év választott fajait:

- **2024 év madara a kerecsensólyom**
  - **2024 év hala a réti ccsík**
  - **2024 év rovara a sisakos sáska**
- **2024 év hullője a kaszpi haragossikló**
  - **2024 év emlőse a vadmacska**
- **2024 év lepkéje a közönséges medvelepke**

Bár a kijelölés mögött nincs nagy létszámú szavazó bázis, de mindig olyan állatokat választanak a szakemberek, amik valóban megkülönböztetett figyelemre méltóak.

A 2024. évre szóló választások győzteseit az alábbiakban soroljuk fel, aminek legfontosabb céljait így foglalnánk össze.

Azért szeretjük évről évre egy helyen, összefoglaló jelleggel bemutatni a győzteseket, mert bár különböző területeket képviselnek, a különböző versenyekben elfoglalt helyük – területükön ők az év választott fajai – össze is kapcsolja őket.

Kerecsensólyom

A kerecsensólyom kontinentális szinten is kiemelkedő természeti értékünk. Az Európai Unióban élő állományának több mint 60%-a Magyarországon fészkel, és világszinten a kárpát-medencei az egyetlen bizonyítottan stabil, enyhén növekvő állománya a fajnak.

Megőrzésében a hazai természetvédelem felelőssége óriási, az MME 1974-es megalakulása óta kiemelt figyelmet fordít e fajra, ezért is lett a [2024-es MME 50](#) jubileumi év madara.

A kerecsensólymok védelme érdekében is kezdődött el immáron több mint negyven éve a közép feszültségű oszlopfejek madárbaráttá alakítása, ami napjainkban is tart. Végül, de nem utolsó sorban alapvetően fontos védelmi fejlesztésként számos speciális, „örök” élettartamú alumínium költőláda került ki a nagyfeszültségű hálózat fém traverzeire. Itt a nyestektől és az emberektől is védetten költhetnek a kerecsenek, napjainkban a hazai állomány több mint kétharmada itt költ.

A kerecsensólyom hazánkban fokozottan védett madár, természetvédelmi értéke alapján a legmagasabb, 1 millió Ft-os kategóriába tartozik. A több évtizedes természetvédelmi munka eredményeként, 2017-ben az országos állományát 148-197 párra becsültük.

Réti csík

A réticsík lett az év hala! A Magyar Haltani Társaság által évente rendezett versenyben a szavazatok közel felét kapta az őshonos, védett hal!

A réticsík erősen megnyúlt, vaskos testű halunk. Alapszíne okkersárga, a háta sötétbarna. Fejét barnásfekete foltok, az oldalát ugyanilyen színű hosszanti sávok és pettyek díszítik. Szemei kicsik, alsó állású szája sem nagy, ám körülötte öt pár bajuszsál található.

Lekerekített úszói ugyancsak kicsik, de igen gyors és erőteljes kígyózó mozgásra képes. Jellemzője, hogy oxigénszegény viszonyok közt is megél, mert vérereiben gazdag utóbele képes oxigént felvenni a lenyelt levegőből. A saját maga által kimélyített gödrökben még akkor is életben maradhat, amikor a mocsár vize eltűnik s a lágy iszap felszíne cserepesre szárad.

Amíg nagy lápjaink és mocsaraink „éltek”, népelelmezési cikknek számított a réticsík. A növényekben gazdag, iszapos medrű vizekben ma is sokfelé megtalálható, de az állományai kicsinyek és veszélyeztetettek, ezért védettek.

A faj természetvédelmi értéke példányonként 10 ezer forint.

Sisakos sáska

Egyre nagyobb területeket hódít meg a sisakos sáska hazánkban. Egy nemrég publikált tanulmány szerint a rohamos terjedésének oka a klímaváltozás lehet. *A mediterrán elterjedésű, szórványosan megjelenő faj elterjedésének északi határa a Kárpát-medencében található.*

A kifejezetten száraz, leginkább homokpusztagyepékhez, sztyeprétekhez kötődő védett faj fokozódó veszélyeztetettségét az elmúlt évszázad során leginkább természetes élőhelyeinek az urbanizáció terjedésével együtt járó átalakulása, megszűnése indokolta – közölték.

A mediterrán elterjedésű, szórványosan megjelenő faj elterjedésének északi határa a Kárpát-medencében található.

A kifejezetten száraz, leginkább homokpusztagyepékhez, sztyeprétekhez kötődő védett faj fokozódó veszélyeztetettségét az elmúlt évszázad során leginkább természetes élőhelyeinek az urbanizáció terjedésével együtt járó átalakulása, megszűnése indokolta – közölték.

Kaszpi haragossikló

A kaszpi haragossikló a legnagyobb testű kígyónk. Hossza elérheti a 2 métert. Teste karcsú és erőteljes. Alapszíne általában dióbarna, a nyakon és a testoldalon ezüstös árnyalattal. A pikkelyek közepén szalmasárga csík húzódik, a széleik és a köztük lévő bőr sötét.

A pikkelyeken lévő mintázat összeolvadása következtében a test, különösen a hátsó részén, csíkosnak tűnik.

Feje mogyoróbarna, sötétbarna rajzolattal. A felső ajkak krémszínűek, de az ajkápikkelyek oldalsó szegélye sötét. A has sárga vagy vajszínű. A torok fehér, bár a has sárga alapszíne foltokban itt is megjelenik. Oldalt a nyak foltokban vöröses- vagy sárgásbarna.

A faj a Berni Egyezmény II. függelékébe tartozik. Magyarországon fokozottan védett. Természetvédelmi értéke: 500 000 Ft.

Vadmacska

Az európai vadmacska (*Felis silvestris*) rendkívüli mértékben hasonlít az egyik leggyakrabban tartott házi kedvenchez, a házi macskához (*Felis catus*). Bár vannak jellegzetes eltérések, többek között a bundamintázatban, a tömött, gyűrűs farokban és a

zömök testalkatban, elkülönítésüket nehezíti – és egyben a vadmacskát is jelentősen veszélyezteti –, hogy a vadmacska és a házi macska között keveredés (hibridizáció) tapasztalható. Bár küllemében nagyon hasonlít a házi macskához, az európai vadmacska életmódjában, viselkedésében is vérbeli vadállat. Tápláléka csaknem kizárólag frissen elejtett állatokból áll. Étlapján a rágcsálók épp úgy szerepelnek, mint a madarak, de akár üregi nyúl méretű zsákmányt is ejtethet. Táplálékösszetétele elsősorban a kínálat függvénye. Mezei pockokban bővelkedő években (gradációkor) sok vadmacska szinte kizárólag ezen mezőgazdasági kárt is okozó rágcsáló ritkításával elégíti ki táplálékigényét.

Lackfi János

VADMACSKA MEG HÁZIMACSKA

Van vaddisznó, szelíddisznó,
hogya táncol, szolid diszkó.
Van vadmacska, szelíd macska,
bár a szelíd is vadacska.

Hisz fütyül a gazdájára...
A vadnak nincs is gazdája.
Erdei macska, nem házi,
bár megázik, sose fázi(k).

Nem igazán fázós fajta,
bozontos a bunda rajta.
Szőre szürkés, barnás, okker,
közel hozza őt a kukker.

Farka fekete és csíkos,
arcuk is csinosan cirmos.
Csinosság meg ne tévessen,
nem egy doromboló kedven(c).

Vadmacska, ha nincs hordája,
rááll a házicicákra.
Összebújik a két állat,
termel keverékmacskákat.

A keveredés nem mókás,
eltűnhet vadmacska-pajtás.
Házinak vad, vadnak házi,
új fajta ez kérem, kvázi.

A vadmacska felfal pockot,
nyulat, madarat, más kosztot.
Éjjel indul, profi gyilkos
puhán kúszik, s lecsap, biztos!

Szakmája a lesben állás,
profi szaglás, hallás, látás.
Udvarlasként pacsmagolnak,
kisvadmacskát szülnek holnap.

Él vadmacska Skóciában,
Kaukázus oldalában.
Kihúzzák tizenöt évig,
nyervogásuk száll az évig.

A vadmacskák jól rejtőznek,
gyakrabban látsz szarvast, őzet.
De ha mégis, vigyázz rájuk,
csak rajtuk csinos bundájuk!

Közönséges medvelepke

A közönséges medvelepke neve ellenére csak ritkán látó. Vajon mi ennek az oka? A lepke magyar nevét régen kapta, és akkor még sokfelé előfordult, mára azonban drasztikusan megritkult. Megjelenése nagyon jellegzetes.

Nagy mérete és esetlen repülése miatt könnyű prédát jelenthet a madarak számára, azonban van egy trükk, mely távol tarthatja a támadót. Hernyó korában sok olyan növényt elfogyaszt, amelyek mérgező anyagokat tartalmaznak. Az ezekben található kémiai anyagokat képes lebontani, majd átalakítani gerincesek számára kellemetlen ízű vagy akár mérgező anyagokká. Feje mögött látható egy mélyvörös szőrpamacs, amelyet szintén veszély esetén villant ki, de ezzel párhuzamosan innen képes kis mennyiségű irritációt kiváltó folyadékot a támadójára spriccelni. Ezzel azonban nem ér véget a fegyverarzenál. Egyre több lepkéről derül ki, hogy képes hangot kiadni. Erre a medvelepke is képes. Mivel éjszaka repül a denevérek ínyenc falatnak tekinthetik, viszont arra nem számítanak, hogy ez a lepke képes cincogó hangot kiadni, ami egyrészt megzavarja a denevérek tájékozódását, valamint ha mégis elkapják, akkor a rossz ízű vacsorát kapnak, így a denevérek előbb-utóbb megtanulják, hogy ez a lepke nem kerülendő.

Szürke Galóca

A szürkésbarnás kalapjáról és szürke pettyeiről jól felismerhető galócaféle ehető. Bordázott gallér és tönkcsúcs, sima kalapszél jellemzi. Gallérja fejlett, tönkbázisa gumós, tönkje azonban sima vagy pelyhes felületű.

Barkács Sarok

Kedves szülők!

Tekintettel az őszi számunk kései megjelenésére, adventi és karácsony váró ötleteket és recepteket gyűjtöttünk csokorba.

10 perces bögrés mézes

Hozzávalók:

- 4 bögre liszt (kb.500 gramm)
- 1 bögre porcukor (kb.100 gramm)
- 15 dkg margarin
- fél bögre méz
- 1 tojás
- fél zacskó sütőpor
- 1 evőkanál mézessütemény fűszerkeverék

A hozzávalókat összekeverjük, amint összeállt a tészta már nyújthatjuk is.

A sütőt 170 °C-ra előmelegítjük.

A kisszagatott formákat tepsire helyezük és 10 percig sütjük.

Kezdő szakácsok is bátran próbálkozhatnak vele!

Mézeskalács

Hozzávalók:

- 20 dkg cukor
- 10 dkg méz
- 50 dkg liszt
- 10 dkg vaj vagy margarin
- 1 dkg kakaó
- 1 csomag mézsfűszere
- 1 tojás
- 1 csomag sütőpor

A cukrot, mézeskalácsfűszert, mézet, kakaót összekeverjük, hozzáadjuk a vajat és a masszát felmelegítjük.

A túzról levéve kicsit hűlni hagyjuk, majd belekeverjük a tojást és a masszát összekeverjük a sütőporos liszttel. A tésztát vékonyra nyújtjuk, szaggatjuk. 170 °C-ra előmelegített sütőben kb. 8-10 percig sütjük.

Vigyázzunk a tészta könnyen megég, folyamatosan ellenőrizzük.

Sok sikert kívánunk!

Végül néhány ötlet az elkészült mézeskalács díszítéséhez:

